

اقتصاد حمل و نقل

Transportation economics

عملکرد پایدار یک سیستم حمل و نقل مناسب برای تداوم عملکرد اقتصادی و اجتماعی جوامع مدرن امروزی ضروری است. محققان بر این باورند که یک سیستم حمل و نقل پایدار جهت رشد مطلوب باید توسعه اقتصادی، محیط زیست و سطح کیفیت زندگی اجتماعی را به طور بهینه و برنامه ریزی شده پوشش دهد. درغیراین صورت، تحمیل هزینه های خارجی ناشی از فعالیت وسایل نقلیه مسئله تأمین بلندمدت حمل و نقل پایدار را به چالش می کشد (Jeon et al., 2013). با علم به اینکه آثار رفتاری و عملکردی حمل و نقل دو وجهی است، بدین معنی که از طرفی با نتایج مثبتی چون رونق یافتن کسب و کار رقابتی، تسهیل زندگی و رفاه اجتماعی نقش حمل و نقل در تسریع پیشرفت اقتصاد ملت ها، مناطق و شهرها غیرقابل انکار بوده، اما ازسوی دیگر آثار خارجی منفی چون آلودگی هوا، تراکم ترافیک، اتلاف زمان، کاهش ایمنی و مسائل گسترده ای از این قبیل، بخش های متعددی از جوامع را درسطح ملی و بین المللی تحت تأثیر قرار می دهد، لازم است هنگام ارزیابی اندازه بهینه یک سیستم حمل و نقل و به تبع آن سرمایه گذاری در این زمینه، این مزایا و معایب در برابر یکدیگر سنجیده شود. در گام نخست این تحلیل اثرات خارجی منجر به ناکارآمدی تخصیص شده و به شکست بازار منتهی می شود و نقش بخش عمومی را برای دستیابی به حداکثر کارایی برجسته می کند. رویکرد اقتصادی با رویکرد درونی کردن اثرات خارجی (پرداخت هزینه های شخصی و خارجی به وسیله کاربر واقعی) با وضع مالیات و عوارضی معادل با هزینه های خارجی نهایی است. بنابراین، اقتصاد یک ابزار مهم و حیاتی در اعمال تصمیم گیری های حوزه حمل و نقلی به شمار می آید تا کارایی تخصیص را افزایش داده و رفاه اجتماعی را حداکثر سازد.

ازاین رو، اقتصاد حمل و نقل یکی از شاخه های علم اقتصاد است که با تخصیص منابع در بخش حمل و نقل به بررسی جابه جایی افراد و کالاها در مکان و زمان می پردازد. این شاخه یک تخصص بین رشته ای است و ماهیت چندجانبه ای دارد که به ارزیابی و تعریف اقدامات سیاستی و اقتصادی برای برطرف کردن تفاوت بین هزینه ها و مزایای اجتماعی پرداخته و مبحث قیمت گذاری و سرمایه گذاری در حوزه حمل و نقل را به شیوه ای کارا بررسی می کند (Small et al., 2007).

کتابشناسی

Jeon, C. M., Amekudzi, A. A., & Guensler, R. L. (2013). «Sustainability assessment at the transportation planning level: Performance measures and indexes», *Transport Policy*, 25, 10-21.

Small, K. A., Verhoef, E. T., & Lindsey, R. (2007). *The economics of urban transportation*. Routledge.

بابک صفاری

گروه اقتصاد، دانشکده علوم اداری و اقتصاد، دانشگاه اصفهان،

اصفهان، ایران

فاطمه سادات حسین پور عسکریان

کارشناسی ارشد دانشگاه هنر اصفهان